

Posudek vedoucího práce na diplomovou práci

Vít Strobach Zamyšlení nad "rudou asimilací" Českých Židů .
FFUK, Praha 2007, s.1/2 a přílohy.

Vít Strobach zvolil téma diplomové práce po dlouhodobé a důkladné přípravě. Plně to promítl do její heuristické základny, která vyniká jak rozsahem původního archivního výzkumu / fondy Národního archivu, Archivu hlavního města Prahy, CZA Jeruzalém a další /, tak důkladným a objevným studiem soudobého tisku /Českožidovské listy, Der Jüdische Sozialist, Jüdische Rundschau, Židovský lidový list, Židovský socialista a další signifikantně vybraná česká periodika politických stran / a v neposlední řadě i rozsáhlou znalostí relevantní literatury zahraniční i domácí proveniencí. /Kritická reflexe české historiografické produkce na téma dějiny českých Židů /autor užívá tohoto termínu v teritoriálním vymezení /od druhé poloviny 19. století po století 20. tvoří jedním z hlavních badatelských přínosů diplomanta. /Vít Strobach rovněž neopomněl využít i proměnné edice, statistiky encyklopedie a některé informační zdroje na webových stránkách.

Výsledný tvar diplomové práce působí sevřeným a pozoruhodně vyzrálým dojmem. Přispívá k tomu promyšlené vnitřní členění textu, který je strukturován do osmi základních kapitol, z nichž každá ještě vzrůstá několik relativně samostatných tematických celků, někdy, ovšem až příliš publicisticky pojmenovaných /např. Poale Zion mezi Hradem a Pančákem. /Závěr práce pak přináší otevření problematiky údělu českých Židů po roce 1945 a zejména po roce 1948. Diplomovou práci vhodně doplňují přílohy, které pro klíčovou výpovědní hodnotu mohly být i četnější.

Úvodní vykladová kapitola nazvaná Čeští Židé, liberalismus a jeho hranice je po mém soudu hutnou a kritickou reflexí dosavadního historiografického obrazu Židů v českých zemích / a v Předlitavsku /od druhé poloviny 19. století až na práh 1. světové války, přičemž diplo-

ment přijímá a rozvádí koncept marginality M.L.Weisbwerera a vidí socialismus jako "čtvrtou cestu řešení ambivalentního ~~xxxxxx~~postavení Židů" a zastává názor, že v "souvislosti se ~~xxxxxxx~~ socialismem je v židovském prostředí nezbytné pracovat i se sionismem jako druhou stranou jednoho společného procesu"./s.22/

V další části diplomové práce se autor věnoval shrnutí ^řosvaidních názorů na vztah mezi socialistickým hnutím a Židy v období před 1. světovou válkou. Brilantně analyzuje vnitřní rozpornost tohoto vztahu u Československé sociálně demokratické strany a popisuje, jak byla socialisty řešena "židovská otázka" jako teoretický problém a to nejen u Marxe a Engelse, ale i u takových autorit jako byl Otto Bauer nebo Karl Renner / s. 50-51/. Ze velmi cenný považuji diplomantův výklad o vztahu socialismu a sionismu a pokusům o jejich vzájemnou syntézu, které vyústily v založení Židovské socialistické dělnické strany Poale Zion.

Mimořádně zaujmou pasáže, v nichž se líčí vztah sionismu a sociální demokracie k Velké Válce, přičemž diplomant projevuje mimořádné pochopení pro psychologické aspekty reakcí příslušníků židovské komunity jak z německo-židovského, tak i česko-židovského prostředí. Zcela objektivní je pak analýza postojů a činnosti Poale Zion v letech válečných. Na ni pak navazuje obraz činnosti Poale Zion v poválečném revolučním kvasu. Právě v těchto pasážích septřují první jádra originálního badatelského přínosu diplomanta. Jeho vyličání činnosti Poale Zion je nepocybně zralé k publikování.

Šestá kapitola na relativně úsporné ploše analyzuje fenomen "židobolševismu" a to jak z pohledu a ^vkontextu mezinárodním, tak i československém, neboť i v něm se "židobolševismus" pohyboval v centru antismetského diskursu /s.36 / a diplomant to přesvědčivě doložil citacemi ze soudobé politické literatury a publicistiky. Neváhá citovat ani z tak uznávaných literárních autorit jakou byl Jakub Deml, který "nemrav-
nost socialistické ideje odvozuje od toho, že jejím původcem byl Žid"

a tvrdí dokonce, že "smysl židovství jest revoluce" /890-91./

Druhé jádro badatelského přínosu posuzované diplomové práce tvoří problematika okolností vzniku Židovské komunistické strany a jejího zařazení do KSČ na slučovacím sjezdu, přičemž vystoupení K. Kreibiche k této otázce bylo zcela signifikantní, a k tomu se pak přiřazuje celá kapitola nazvaná "KSČ a židovská otázka" /s. 113-154 /K podkapitole "Bída statistiky" poznamenávám, že lepší situaci v dostupné proměnné základně nelze očekávat ani v budoucnu a s daty o členské základně KSČ se vždy budeme pohybovat v oblasti nepřiliš spolehlivých odhadů / srovněj k tomu snhy historičky Aleny Hájkové ./Proto se přikláním k postupu, který volil historik Thomas Wieser. Zajímavě vyznívá exkurz Kominterny a židovská otázka, stejně jako interpretace komunistické koncepcí řešení židovské otázky, jak byla realizována ve vytvoření autonomní oblasti Birobidžan na Dálném Východě. Diplomant naznačuje, jak se tento projekt uplatňoval v propagandě KSČ, ale k podílu na jeho realizaci se tehdy zřejmě vůbec nikdo ^{z čs} neodhodlal. Diplomantova rekapitulace diskusí o židovské otázce v komunistickém prostředí je navíc umocněna úvahami o procesu "nacionalizace KSČ", který ve 30. letech otvírá svou první fázi.

Vít Stěbich se v diplomové práci představil jako historik. Zvládl potřebné metodologické a metodické základy historikovy práce, projevil schopnosti samostatné a invenční interpretace různorodých pramenů a prezentoval se podloženou odvahou k originálním a zároveň střizlivě kritickým závěrům. Svě diplomové práci vtiskl i osobitý stylisťický výraz / místy balancuje na hranici historické publicistiky, a vše- straně dobrou formální kulturu. Proto soudím, že se posuzovaná práce nepo- chybně může stát podkladem pro případné rigorózní řízení / v takovém případě bych doporučil rozšířit analýzu i na postoje československé a německé sociální demokracie k židovské otázce a důkladněji rozebrat i situaci ve studentském hnutí, /.

Celkové hodnocení: jednoznačně se jedná o práci v y b o r n o u.
prof. PhDr. Jan Kyliák KSČ